

In sedaj? On leži tam daleč, daleč v svoji lepi slovenski zemlji, a ona mu hrani v svojem srcu neminljiv spomin; saj to ni greh, ne more biti greh, in mož tudi ne more biti ljubosumen na — mrtvega tekmeča . . . Vzbudila se je iz premišljevanja; zunaj so že prižigali svetilnice, njen soprog že tudi stopa po stopnicah. »Brzo z roko preko čela in preko oči, da bom kakor navadno! In ti Stanko, z Bogom za vedno; še en poljub pismom, ki so bila v tvojih rokah, potem pa nič več . . .«

L I S T E K.

Anton Nedvéd. † V torek, dne 16. junija t. l., ob 9. uri dopoldne je umrl v Ljubljani po večletnem, mučnem bolehanju Anton Nedvéd. Izgubili smo z njim nestorja slovenskih skladateljev in glasbenega pedagoga, kateri je slovel že 40 let med Slovenci.

Porodil se je Anton Nedvéd dne 19. avgusta l. 1828. v Hořicích na Češkem. Že z 10. letom se je posvetil glasbi ter se prišel šolat v Prago. Tu so mu bili učitelji Slavík, Krejčí, Kolešovský, Horák in Kittl. Po dovršenem izpitu za pouk v petju in v igri na goslih je postal Nedvéd učitelj na praški Sofijski akademiji in na češki realki. Izbral si je pa kmalu novo poslovanje, prestopivši h gledališču za opernega pevca. Nedvédovo gledališko delovanje ni trajalo dolgo; po nekaj nastopih v Pragi in v Brnu je opustil to stroko, ko je podjetje pri brnskem gledališču bankrotovalo.

Prihodnja služba je privedla Nedvéda v Ljubljano in sicer leta 1856., ko se je mu podelila služba glasbenega učitelja in koncertnega vodje pri ljubljanskem filharmonskem društvu, pri katerem je služboval do leta 1882. Ostal je odslej trajno v Ljubljani do svoje smrti. Bival je torej ravno 40 let v kranjski deželi, katera mu je postala druga domovina.

Leta 1860., po smrti Kamila Maška, je prevzel hkrati službo učitelja glasbe na c. kr. učiteljišču ljubljanskem ter deloval le-tu 30 let do leta 1890.; to leto je stopil v zaslužni pokoj. Prišel je pri tem poslu v trajno dotiko s celimi generacijami učeče se mladine — neposredno kot učitelj gojencev na učiteljišču, posredno po pre mnogih ljudskih učiteljih, katere je bil vzgojil on, in kateri so potem za svojega učiteljevanja sejali v srcih mladine ljubezen za petje in razumevanje glasbe.

Deloval je pa Anton Nedvéd v korist slovenskega naroda še posebno kot skladatelj. Ko je prišel on med Slovence pred 40 leti, je bila glasba pri nas še tako rekoč v povojih. Slovenskih društev ni bilo skoraj nič, začela so se šele v poznejših letih počasi ustanavljati. Glasba se je izvrševala diletantovski, preprostimi tedanjimi razmeram primerno. Za tisto dobo je bila Nedvédova muza velikega pomena. Nedvéd je bil plodovit skladatelj, in kar je najvažnejše, znal je družiti prirojeno ljubkost svoje invencije z eno-

stavno fakturo; ustvarjal je lahko izvedljive in prikupljive skladbe. Kar je zložil, ni bilo toliko umetniškega, kolikor narodnega pomena, ker je vse bilo namenjeno narodu, kateri se je stoprav probujal, in ker ostanejo njegove skladbe izborna hrana vsem onim slojem in krajem, kateri se šele pozneje vzdramijo k višji glasbeni omiki. Saj je naravno, da se ne vrši povsodi in z enako intenzivnostjo preporod naroda v vseh njega delih; opažamo marveč v vsaki dobi celo pri malih narodih razne, če ne vse stopnje glasbene naobrazbe od prvih neokretnih početkov pa do višine renomiranih koncertov. Zato pa ostane Nedvčdova muza za Slovence trajnega pomena, ker bode v narodu našem vedno dosti takih pevskih zborov, katerim baš ona prija, in ker bode tudi vedno dosti občinstva, katero ni še umetniški vzgojeno ali, če hočete, razvajeno, kateremu je marveč vse lepo, kar je ljubko. In ljubkosti najdemo pri Nedvčdovih skladbah vse polno.

Znal pa se je Nedvčd celo asimilirati duhu slovenskega naroda. Dokaz temu je nabroj njegovih prikupljivih skladb, katere so se narodu toli omilile, da je postal marsikateri njegov napev vprav naroden, n. pr. »Tam kjer beli so snežniki«, »Beseda sladka domovina«, »Domovina mili kraj«, »Slovenska dežela«, »Popotnik«, »Bratje v kolo se vstopimo«, »Pozdravljam te, gorenjska stran«, »Ljubezen in pomlad«, »Nazaj v planinski raj« i. t. d. Kaj, ko bi hoteli zasledovati one male pesmice, ki so se tako priljubile naši nežni mladini, katera jih prepeva iz Nedvčdovega »Slavčka«, zbirke šolskih napevov, ali pa ko bi hoteli naštetii vse cerkvene pesmice in skladbe, katere prepeva verni narod po cerkvah in na domu, ne da bi vprašal kdo da mu je zložil napev, ne da bi vedel, da pohaja od Antona Nedvčda, katerega smo ravnokar položili v hladni grob. Ukoreninil se je pa tudi rajni Nedvčd v Slovencih, kakor le malo kateri inorodec.

Narod je bil Nedvčdu vselej hvaležen za to, kar je od njega prejel; cenil in čislal ga je vselej in povsod, bodisi kot skladatelja, bodisi kot vzgojitelja. Tu bodi omenjeno, da so ga imenovala za častnega člana društva: »Glasbena Matica« v Ljubljani, pri kateri je deloval 8 let kot odbornik, »Slovensko pevsko društvo« v Ptujju in »Slavec« v Ljubljani. L. 1881. je odlikoval Nedvčda cesar z zlatim križcem za zasluge.

Anton Nedvčd ostane v trajnem častnem spominu slovenskega naroda, kateremu je, soroden po krvi, posvetil svoje krasne darove! In zategadelj mu slava, katero je užival med nami že za svojega življenja obilo, ne premine niti po smrti!

—oe—

Prošnja. »Slov. učiteljsko društvo v Ljubljani« je sklenilo pri svojem zadnjem občnem zboru postaviti svojemu pokojnemu starosti Andreju Praprotniku nagrobni spomenik, na rojstni hiši vzdati spominsko ploščo in, če bode le mogoče, napraviti doprsni kip njegov.

Ker pa društvo samo nima denarja, da bi moglo to storiti, stroški pa bodo veliki, se obrača z nadejno prošnjo do vseh tovarišev, prijateljev, znancev in učencev rajnikovih, da bi po moči pripomogli, da bi se zgoraj omenjeni sklep mogel uresničiti in tako prvaku slovenskega učiteljstva tudi primeren spomenik postaviti.

Pokojnikovih zaslug za narod, za vzgojo in sploh ni treba tu naštevati. Priča so njegove lepe poučne in druge knjige, premile, povsod udomačene